

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Fóia acésta ese tota Marti sér'a,
-- dar prenumeratiunile se priimescu
in tóte dilele.

Pretialu pentru Ostrunguri'a: pre anu
8 fl. pre $\frac{1}{2}$ de anu 4 fl. pre unu tri-
luniu 2 fl. éra pentru Strainitate:
pre anu 10 fl. pre $\frac{1}{2}$ de anu 5 fl.
pre unu triluniu 2 fl. 50 cr. in v. a.
Unu exemplariu costa 15 cr.

Tóte siodianiele si banii de prenu-
meratiune sunt de a se tramite la
Redactiunea diriginte a diurnalului:

Aradu, Strat'a Teleki-ana, nrulu 27.

Insertiunile se priimescu cu 7 cr. de
linia, si 30 cr. tacese timbrale.

Doina nationale.

Canta cuculu pe surdueu, —
Sosì vremea sà me ducu,
Sà me dueu in tieri straine,
Sà-mi lasu patri'a 'n suspine;
Sà me dueu, sà-mi parasescu
Scumpu caminu-mi parintiescu.

Cante cuculu càtu a vrè,
Eu nu iesu d'in tiér'a mea,
Pone candu am dóue bracié
Si estu trupu are viétia;
Cà ast' tiéra-e romanésca,
E mos'la-mi stramosiéasca . . . ,
— Cante cuculu vér'a 'ntréga,
Eu nu lasu, mos'la draga
Tirani'a s'o sfasia
S'o tormento in robia;
Eu am dreptulu s'o domnescu,
Cà-e pamentu santu romanescu;
Eu am dreptu s'o curatieseu,
De tirani sà mi-o plivescu.

Ei, cuclele sbori mai bine
La-ai mei frati in tieri straine,
Spune-li la primavéra:
Toti sà se rentórne 'n tiéra, —
Cà-ci candu codrulu va 'nfrundi
Si campii voru inflorí,
Candu buciumulu va suná, —
Romanii s'oru desceptá . . . ,
Voru formá o céta mare,
Céta santa 'nvingatória,
Si 'ntr'o draga di de véra
Voru scóte strainii-a-fara,
Si 'ntr'o di si diumetate
N'oru avè pre cine scóte!

Astfeliu tiér'a curatita,
De tirani bine plivita,
Va fi mundra, rapitória,
Far' pareche-a-ei sub sóre; —
In ea viti'a romanésca
Va incepe sà 'nfloréasca,
Va 'nflorí, totu va 'nflorí,
Si mai multu n'a vestedi!

Atunci draga pasarea
Canta, canta, càtu vei vrè, —
Canta si te veselesc
Pone codru 'ngalbinesce;
Apoi candu draga-i vedè,
Cà te-apuca iérn'a grea
Si 'n codru nu poti siedè, —
Vino 'n ferésta la mine,
Cà eu te voiu tienè bine:
Cu carne de tirani mari
Si cu sange de talhari,
De talhari si de càlai,
Ce-au resuptu pre fratii mei! ! !

Culésa d'in Ardélu*) de

Pintea Vitézulu.

Corespondintia.

D'in tiér'a némtiulni, in lun'a pati-
melorù.

Frata Tandala!

Te vei mirá de datulu meu, vei dice dóra cà am nebuni-
tutu, de eu, ea omu seracu, am caletoritu asiá departe. Nu frate!
eu nu am nebunitu, ce unu scopu sublimu m'a silitu se
misiifici si ultimulu denariu: scopulu de a merge odata in-
Gratiu, pentru de a incercá unirea tenerilor romani de acolo,
eari de unu timpu in coici, scii ce au luerata? au prinsa la
musice si s'au certatu.

*) Acésta doina se canta de poporul român înainte
de 1848. — Astăzi chiaru în Ardélu nu are intlesu.

Culegatorul.

Acuma mi-pară că te vedu, cum acceptă eu gura arsa, ca se ti-spunu resultatulu; ti-asi și spune să nu! căci pre-cum vei vedé mai la vale e forte dorerosu; ti-lu voi spune deci, pentru ca se vedi să se te convingi să tu despre jesu-tico-jidano-cosmopolitismulu acelor teneri, cari de unu timpu în cōcī a incepută a aduce legi de „Geschäfturi“ în sinulu so-cietății „Romanismulu“.

Frate! Sun unu mosniégu caruntu să in viéti'a mea am avutu de lucru cu multi romani rataciti; dar' ti-marturisescu sinceru, că ca acesti'a nu mai vedini, ceteresc numai cu aten-tiune „procesulu verbulu“ a siedintiei lor, ce urmăedia indata, să apoi de acolo ti-potă imagină la ce rezultatu am ajunsu:

Procesulu verbalu

a siedintiei extraord. a societății „Romanismulu“, tie-nuta in 25 oct. in otelulu „La pér'a de auru“.

La óra bine determinata prin avisu, numerulu mare a membrilor, — cam pana in 4 — eran de facie; era dintr-o amicili societ. invitati prin avisu — toti acei'a, cari avura oca-siunea conveni cu dlu secretariu să a intrebă, că la cāte óre se va tienă siedinti'a?

Cam la $\frac{1}{2}$ séra, dupace se ospetara, voiam se dicu să facura voia buna prin vinu — pardonu bere, căci némtiului de astă i-place — ca asia se curga mai infocatu certele, — dlu presedinte cu numele Boieriu de Berger ia cuventulu și rostesc urmatorea cuventare: Boierilor! (voci: nu boierilor, ce nati).

Dlu Boieriu de Berger: Dta nu ai cuventu; pentru că nu esci membrulu acestei societ. să apoi déca esci nati, cum cutedi a veni aici între boieri? căci se scii, precumea noi membrii acestei societ. pentru că se ne deschilinim de nati să pentru că se nu avemu acelu titlu uritosu, — amu aflatu de bine a ne numi boieri; atâtă am voită se ti-spunu, déca i-place bine de bine, déca nu! atunci seu tacă, seu te cara pe unde ai venită, (bravo! membrii soc.)

Ospele voiesce a vorbī; presedintele nu-i dă cuventu.

Dlu presed. Boieriu de Berger: Boierilor! (se scarpană in capu) vedeti ce facu uritos'a de nati, me facu, de mi-perdut firulu. (voci: se audimă).

Suntu dejă 3 ani, decandu fondara acēst'a societ. nisce fanatici, precum veti vede din statute, să noi membrii presinti le delaturamu cu totalu acele statute, precum veti vedé din conclusulu nostru; en ceteresc numai Boieriu de Circ'a statutele ca se se convinga cu totii despre infalibilitatea nostra, să boierilor! considerandu că suntemu in tier'a nemtieșca; er' de alt'a parte să limb'a asia numita romanăescă e cam dura pentru nescari boieri ca noi, deci eu propunu, ca se se ceterescă in cu multu mai fin'a nemtieșca (membrii soc. forte bine.)

Voci dintr-o ospetă: romanescă, căci societ. are numirea „Romanismulu.“

Dlu Boieriu de Berger: No! se se ceterescă dar' si romanescă.

Boieriu de Circ'a: Dar nu avem exemplari romanescă.

Dlu Boieriu de Berger: Cu atâtă mai bine; apoi spune-le să romanescă unde voru intrebă.

Boieriu de Circ'a ia cuventulu, să incepe a ceteri statutele: (voci: se audimă § 2. romanescă).

Dlu Boieriu de Berger: Acestu §. voiescu a vi-lu spune să splica eu; statutele dieu: „Scopulu societ. e literariu, scientificu, socialu, promovarea să intarirea ideilor de unire, concordia și fratiatetă a membrilor societ. intre sine“ etc. să apoi ce e mai multu fanaticii de fundatori dieu in statutele loră că tōte se curga in limb'a asiă numita rom., ce nebunia! limb'a romanăescă, care după profesorulu nostru Roesler nu esiste; ce numai o mestecatura, să apoi eu plevirea acelui goză diferită se ne batemu noi capulu.

Sciential! scientia invetiauu noi dela Roesler et ceteribus similibus; va se dicea, ce face némtiul reu, noi ea mai inferiori trebuie să o primimă de buna, să benu să se ne certamă aici — ca nemtii dela Burschenschafturi, acestă nī-e scopulu sublimu.

Secretariulu, ceterescă mai departe statutele. (voci: se audimă § 7 rom.)

Dlu Boieriu de Berger: acestu §. erăi voiescu a vi-lu spune să splică eu:

Statutele sună: „Membrii ordinari suntu studintii ordina-ri dela scōlele inalte din Graeciu“. Acēst'a nu e corespondia-toři scopului nostru; pentru că atunci ar' intră en glot'a și

ne-ar' restornă pre noi dela potere, deci pentru asigurarea domnirei noastre, voiam se dicu a arendarii noastre, amu aflatu de bine a aduce urmatorulu conclusu. —

Secretariulu Boieriu de Circ'a ceterescă conclusulu, care sună astfelin: „Noi membrii societ. „Romanismulu“ 4 la număr, — considerandu că pana acuma amu fostu conturbati in capacitatea mintii ererilor capului nostru jesuitico — cosmopolito — jidănescu, — canlu stedēmu luaga cup'a de bere să ne petreceamă, — pr'in disertatiile unoru fanatici — tienute in o limba dura, ce se numesc romana; pentru că se nu mai simu conturbati, amu aflatu de consultu a aduce urmatorulu conclusu: „Cine voiesce a să membrulu acestei societ. are de a-să adresă o rogară catra presidiu, provediuta cu stem-ple de 1 fl. să adneceștu langa ea Testemoniulu de moralitate; presidiul apoi să incunoscantia societ. precumă N. N. voiesce a să „Fuchs“ să numai dupace să au convinsu membrui, că e „Fuchs“ umilitu, va se dica după ce să face o umilire de $\frac{1}{2}$ anu, se va primi, respective demumă, de membru ordinariu, să celu ce e primitu de „Fuchs“ să nu se apléca la ce-i poruncescu domnii, se sciă, că ori se va alungă, ori va remane totu „Fuchs“.

Dlu Boieriu de Berger: Aceste-su statutele noastre, la care i-place de noi să faptele noastre, pote intră conformu statutelor noastre să nu a fanaticilor de fundatori, er' pre acel'a, care nu voiesce a se supune, nu-lu primimă.

Dupa aceste cuvinte a le presedintelui ia cuventulu dlu cassarii Boieriu de Kräher, celu cu ferestrele la ochi. Boierilor! considerandu că acei fanatici, de cari haru dui! ne despartiramu, ni lasara să pucină detoria să fiindca nu voiescu a plati, pana nu voru vede ceva progresu literariu, — de ce Domne apara-ne să ne feresce, — noi, adeca: eu să Boieriu de Berger, propunem, ca numele acelor'a se se amintescă in tota siedinti'a (se primescă).

Dlu Boieriu de Kräher: (ceterescă:) N. N. 50 cr. N. B. 30 cr. vedeti acestia-su fanaticii conturbatori.

Dlu Boieriu de Berger: Da numai suntu? —

Dlu Boieriu de Kräher [Săptindu i dice]: Nu asia tare, căci mai este inca „Cul'a Trocariulu d'in Schei“ cu 5 fl. — presedintele nostru pensionat — lu-am astupatul sermanulu cu degetulu, ca se nu-lu veda nimenea. —

Dlu Boieriu de Berger: Boierilor! in sine facundu-vi cunoscute, că dlu „Mihocu de Papusia“ se róga umilitu, ca se lu-primimă de „Fuchs“ [se primescă], să cu acēst'a am onore a dechiară siedinti'a certelor de inchisa să a ve recomandă pentru continuand'a de beute — pre dlu Boieriu de Kräher, celu cu ferestrele, ca pre unulu cu gutu mai largu. — [Se primescă].

Dlu Boieriu de Kräher: Boierilor! considerandu de o parte — precum bine accentuă să Boieriu de Berger — că suntemu in tier'a nemtieșca; er' de alt'a parte, că limb'a rom. e prea dura pentru de a-i cauta melodiile, nisce boieri ca noi, deci eu propunu: ca precum la nemti, asia să la noi, se se începă festivitatea cu cantarea Burschafterescă „Ihr Brüder“ . . . să fiindca dintre noi Boieriu de Cul'a Trocariulu are mai bunu organu, lu-rogu deci ca se-o începă. —

Boieriu de Cul'a Trocariulu cantă; „Ihr Brüder“ . . . er' celialalti lu-acompaniadă. —

O vōce d'intre ospetă: Dle presed. voiescu a cantă romanescă. —

Dlu presedinte: Ti-am spus dejă in cuventarea mea, că melodiele acelui limbi nu le potem suferi; déca nu ti-place e deschisă usi'a. — (Ospele esu.)

Astfelui suntu frate! acel teneri rom. cari compunu societ. „Romanismulu“. Sormane Romanismu óre pana unde voiescu a te degeneră acești cosmopolito-jesuiti? sormana nativă romana, óre ce ar' fi de tine, déca totu de acești fi fi rețaciți ai avé in simulu teu! ?

Mi-permite frate! de asă fi abudiati multu de pacienti'a ta; asă avé multe de scrisu inca, dar le lasu pe alt'a data să, dorindu că se nu mai primescă astfelui de sciri triste dela mine, remană:

al teu frate de cruce
Pacala.

Ursici.

(§) Tocmai pe candu eramu să scótemu acestu nru, se publică resultatulu alegerei de episcopu d'in Aradu, care este: membrii sinodului, 60. la numeru, toti au fostu intruniti (ciudatu lucru la romanii nostri!), d'intre cari **34. au votat pentru parintele archimandritu Mirone Romanulu, 25. pentru parintele protopopu alu Branului Ioane Metianu, și 1. pentru parintele arhimandritu Nicolau Popea**, va să dica celu d'antaia a intrunitu majoritatea absoluta a voturilor.

Insuflețire nemica odata; d'in contra o ruginare marcante se exprimă pre feciele respectivilor alegatori.

Numai ungurii sî ovrei singuri esitau in o bucuria óre-care.

Se aude, că guverniulu estu ungurescu are de gandu, să tramita o adresa de gratulare pre cătu alesului, pre atâta sî alegatorilor sei.

O credești; că-ci „*Ein jedes Warum hat sein Darum!*“

[§] Septeman'a actuale fuse „**septeman'a patimiloru**“ pentru cei ce erau candidati la episcopia d'in Aradu. N'amu sî voită să simu in pelealoru, seracii!

[§] „*Corulu vocală*“ și „*Filial'a Societetei Maică Paraschevă*“ d'in Temisiór'a au perit u se sciu unde sî cumu. Cei ce le voru gasi voru fi premiati cu cassele (ladile) **gôle** ale acelor societati — romanesci.

O domnisióra inchipuita sî afectata dîse odata intr'o societate:

Ah! atâta am de ceteru, in cătu nu sciu ce să me mai facu!

Cine-va i puse intrebarea:

— Ce ceteri, domnisióra, romanuri?

— Ba, — unguresce!

Totu acea domnisióra dîse cu alta ocasiune:

— Eu, déca me dueu in pravalia: *séu cumparu, séu nu cumparu!*

Unu patriotu mare — d'in gura, fiindu intr'o societate sî toastandu necontenit, ca totu deun'a in asemene casuri, cuteză să dîea, intre alte verdi-uscate, sî — multe *adeveruri*,

La ce unu glumitlu i dîse: frate! ce dauna că nu este in momentulu acest'a adunare comitatense, ca să cuteszi a spune aceste sî-acolo!

Unu deputatu óre-care dîse o data cătra „Gur'a Satului“:

— Te rogu, nu mai scrie despre mine.

Gur'a Satului se puse la més'a de serisu.

— Ce faci? lu intrebă deputatulu.

— Seriu dorint'a Diale.

O dómna, gasindu-sî bucatarés'a ocupata cu barbatulu ei, i facu socotél'a sî i dede drumulu dî-cendu-i.

— Du te, drag'a mea, in scirea Domnului că ceea ce faci aici, o potu eu face sî singura.

Unu cavaleru, de căte ori tracea pe d'in aintea ferestei unei domnisióre, de atâta ori o vedea, că se punte pe risu.

Cavalerulu, atinsu, o intrebă odata, superatul pentru ce ea totu ride, de căte ori trece elu pe d'in aintea ferestei ei?

Ea i respunse totu in acel'a-sî tonu:

— Pentru ce treceti pe d'in aintea mea, de căte ori mi vine să ridu?

— Óre cine sî cumu mi-be vinulu meu, — intrebă intr'o dî unu domnu pe servitorulu seu, — că l'am sigilat, sî sigilulu e intregu?

— De abuna séma lu-tragu pr'in fundu.

— Ei, ce prostu mai esci, — au nu vedi, că nu lipsesce de desubtu, ci de a-supr'a.

Pe la Dev'a in tanács.*)

— Hodoroscu-troșeu. —

Pe la *Dev'a* cea vestita,
Cea vestita de — ispita.
De romani — cu gur'a mare,
De sfatosi — fore lucrare,
Sî de unguri incarnati,
Prefacuti d'in renegati, —
S'a 'ntemplatu unu lucru mare,
Lucru mare, de mirare,
Lucru siodu sî minunatu,
Sî 'nca, *plane, chiaru in sfatu!*
Sî-acum toti sioptescu mereu,
Că „c reu“ sî éra „reu!“
„Vulpea-e prinsa 'n curs'a sa“,
Ha, ha, ha sî ha, ha, ha!

* * *

Asta véra, in tanács,
Dupa-unu picu de sfatu sî *vraciu*,
Se decide — pe veciă:
„Că *Dev'a* sà nu mai fia
Totu comuna, — ci *orasiu*
Autonomu sî cu *tanács*,
Sâ-sî aléga polgármester,
Tisturi, pone chiaru si *bócterus*,
Sî-astu felu nime n'a furá,
Nici orasulu n'a 'ncelá. —
Ér' ministrulu va 'ntari
Totu, ce-oru face — ungurii!
Hi, hi, hi, sî hi, hi, hi!

* * *

Tréb'a mérsa pon' la Peste,
Unde domnii — pré firesce —
Tôte, tôte, au lasatu,
Cumu voi cinstitulu sfatu!
Deci tanács-ulu, cu grabire
Face sî constituire —
Pr'in nitica cortesire. —
Sî ca sà adamánésca
Sî partit'a romanésca,
In statute — *pe hárta*,
Póte d'in curtoasia,
Séu póte chiaru de poména,
(De poména,-a buna-séma,)
Punu sî limb'a romanésca,
— Dupa limb'a ungurésca, —
(Desi prósta sî cam grósa)
De limba oficiosa!
Sî sà sia paritate:
— Ca 'ntre frati egalitate —
Polgármester se alege
Unu unguru — se intielege.

*) Cuventu ungurescu usitatu = consiliu, sfatu. Red.

Beke — noulu polgármester
 La — dreptate mare mesteru,
 Pe cătu erá de ciulitu,
 Pone nu l'au intaritu,
 Pe atătu e de 'nganfatu,
 De candu se scie-asiediatu.
 Tace. Face, ce i place,
 Sí nimic'a nu-i potu face,
 Nu, că-ci Beke e in sít!
 Beke póté totu ce vre. —
 He, he, he, sí he, he, he!

* * *

Trece-o di sî trecu sî dóue,
 Trece-o luna, vine-o noua,
 Trecu sî mere, trecu sî pere,
 Trecu sî multe chîrcofele! . . .
 Dar in urma, intr'unu sfatu,
 Unu mocanu, nerusinatu,
 Afla, că bravulu primariu,
 Ca unu ne'mpacatu magiaru,
 — Póté, sà-sí faca merite
 Pentru multe, cam sciute, —
 Cu o mana multu profana
 Sí c'o incredere vana, —
A stersu — cu negréla buna, —
D'in statutu, — limb'a romana,
Sà nu fia-oficiosa,
 Cà-ci lui, vedi, nu i thipósa,
 Deci pentru-ast'a cutezare
 Sí órba nerusinare —
 Cere iute cercetare!

Vestea merge se latiesce,
Dev'a 'ntréga siopotesce,
 Ma unii chiaru sî 'ndresnescu
 — La fiscalulu celu regescu!
 Of, of, of sî of, of, of!

* * *

Pe la bolte — la potica —
 Ér' se face politica.
 Unii dicu: „asî-e nepôte;“
 Altii: „ba, că nu se póté,
 Ca unu unguru cu trufia,
 Sà faca-o-asîe misielia;
 Nu, nu, Beke n'a facutu,
 Neci n'a stersu elu d'in statutu; —
 Sí déca s'a sîncercat.
 Nu-e pe lege 'ntemeiatu,
 Cà ar fi falsificatu!
 Ci este mai de crediutu,
 Cà stersur'a s'a facutu,
 Pr'in vre unu romanu ploatu,
 Sí 'nca póté chiaru d'in sfatu,
 Ca pre domni sà-i compromita.“
 (Audi vorba исусита! !) . . .
 Ér' cei de la Tribunalu
 Facu scrisori gramada, valu,
 Sí totu scriu sî totu auscultă,
 Adi pe Muta, mani pe Tatal
 Sí in urma cine scie:
 Ce-a sà via, ce-a sà fia?
 Hocus-pocus, cheche meche,
 Sí sà vedi, că scapa Beke.
 Cà de-ar sî fostu elu romanu,

Pist'a, falniculu stapanu,
 Sub protestu, că agitéza
 Sí de-o „Dacia“ viséza,
 De o „Daco-Romamania“,
 Ce in veci nu a sà fia, —
 Sà me credi, mài fratiore:
 Ilu punea 'n Greci“ la — recóre!

Francis Horodanțiu, „Gur'a-Satului.“

TAND'A SI MAND'A.

T. Apoi Vitézulu — fratele de cruce alu lui Burta verde et comp. o pati sfodu cu scól'a comunale d'in Dev'a.

M. Cumu asîè?

T. Asîè, că sî cu ast'a occasiune lu-au prinsu cu mintiun'a, sî a nume: s'a adeverit, că confesiunile sîau scólele loru, sî nu s'au învoită a face scól'a de comunale.

M. Lucrulu dracului; dar gur'a dice, gur'a min-te, — sî Vitézulu pentru acea totu va potè inscenă a-colo vr'o infrâitre, séu, celu pucinu, a torturá pre prepa-randii romani cu limb'a lui Tuhutum.

T. O! O! O! Capu seu!

M. Ce-e, cocóne?

T. Ei, bre, lucru en cérne. Lu-duce draculu pre artis-tulu Ionescu la Dev'a. sà satiriseze pre ciarlatanii, renegatii sî fanforonii banerotati. . . .

M. Ei sî-apoi?

T. Du-te, du-te, — nu me mai intrebá.

T. No mài ocosule: fî va Mirone romanulu epis-copu la Aradu?

M. Nu credu.

T. Cà-ci?

M. Cà-ci „satulu ilu vre, dar ómenii nu-lu pré vreau!“ . . .

T. No vedi aceea e lucrulu dracului. — Ei apoi: cine o sà fia?

M. Dupa semne Metianu va ajunge la meta.

T. D'apoi alduièsca-lu Ddieu. că-ci precumu audu, e omu bunu sî de tréba.

M. Dar' mai stai pucinu sî-mi spune: de ce scriii tu pre **M. Romanulu** cu r micu sî nu cu mare, că dôra nume e acel'a?

T. Pentru-cà ar trebui sà fia mare, dara e micu — „romanu“!

Toc'a Redactiunei sî a Aministratiunei.

Dlai D. G. S. in C. — Bucurosu.

„Sociatate de lectura in S.“ Singuri recunosceti, că „starea financiaria a Redactiunei e nefavorita.“ Firesce, că-ci mai tôtă d'la de catra 3-4. insi ni se cere diurnalul *gratis*, in cătu de va merge ast'a totu asîè, apoi adi mane vomu avé mai multi gratificati de cătu abonati. In care casu marcele postali inca voru face o rubrica insemnata in căre'a redactiunei. Dvostre bine sciti, că inpsiști de simpatia, ce o avemui pentru tenerimesa nostra, in decursu de mai multi ani, vi-amu datu diurnalul absolutamente gratis. Fiindu-cà inse publicul nu tiene contu de acese-te sacrificii enorme ale nostru, — pre viitoru numai asîè vi vomu potè tramite diurnalul, déca ni viti anticipă inceai postulu marcelor, de cruceri 60. Intru altele vi poftim progresu!